

Lublin 09.09.2025r.

Prof. zw. dr hab. n. med. Teresa Kulik

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie

Tel.: 882 113 361

e-mail: teresa.kulik@gmail.com

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani mgr Bogumiły Kraszyńskiej pt.: „Ocena predyspozycji studentów pielęgniarstwa do wykonywania przyszłego zawodu”.

Promotor : Dr hab. n. o zdr. Jolanta Lewko

Współczesne pielęgniarstwo to dynamicznie rozwijająca się dziedzina w ramach kompleksowego systemu ochrony zdrowia. Pielęgniarstwo jest traktowane, jako zawód przyszłości, a rozwój tego sektora jest kluczowy dla zdrowia społeczeństwa. Kształcenie pielęgniarek jest kierunkiem interdyscyplinarnym, łączącym nauki medyczne i nauki o zdrowiu. Czynniki determinujące wybór zawodu pielęgniarki są bardzo zróżnicowane i charakteryzują przeszłość zawodową, jakość pracy, postawy wobec pacjentów. Znajomość predyspozycji psychofizycznych oraz czynników motywujących do wyboru przyszłego zawodu przez studentów pielęgniarstwa, stały się główną przesłanką do podjęcia tematu swojej dysertacji przez Panią Magister Bogumiłę Kraszyńską.

Ocena części teoretycznej

Część teoretyczna pracy została opracowana na podstawie dostępnego i aktualnego przeglądu piśmiennictwa krajowego i międzynarodowego. Autorka dokonała szczegółowego przeglądu literatury, co czyni, że sama część teoretyczna ma wysoką wartość naukową, a styl prowadzonego przez Panią Magister przeglądu pokazuje dojrzałość i umiejętność krytycznej analizy wyników badań innych autorów i opinii ekspertów.

We wstępie, który został podzielony na kilka podrozdziałów autorka zawarła usystematyzowaną wiedzę dotyczącą problematyki determinantów podejmowania decyzji zawodowych ze szczególnym uwzględnieniem zawodów medycznych. W literaturze przedmiotu za priorytetowe czynniki wpływające na podejmowanie decyzji zawodowych uważa się dwa podstawowe: wybór zawodu i zaplanowanie kariery zawodowej. Stała dynamika zmian na rynku pracy w systemie ochrony zdrowia wymaga jednak ciągłej weryfikacji, przystosowania się, przekwalifikowania.

Doktorantka wyróżniła w pracy inne czynniki determinujące orientację zawodową, które przejawiają się w wartościach życiowych człowieka tak jak: postawy, aspiracje, potrzeby, cele, zainteresowania, które młody człowiek zdobywa poprzez wychowanie w rodzinie, nauce w szkole, grupie rówieśniczej, czy poprzez własną obserwację wydarzeń zachodzących w świecie. W obszarze badań społecznych niemniej istotnymi czynnikami rozwoju zawodowego są zdolności ogólne jak: inteligencja, spostrzegawczość, wyobraźnia oraz specjalne jak: matematyczne, językowe czy organizacyjne. W części teoretycznej autorka zwraca także uwagę na zainteresowania psychologów, które skupiają się w ostatnich latach na tzw. „inteligencji emocjonalnej” przy wyborze zawodu oraz jej wpływu na rozwój emocjonalny i intelektualny, a także na kształtowanie się decyzji zawodowych, jako ciągłego i weryfikowanego procesu.

Podmiotem badań byli studenci kierunku pielęgniarstwa, zatem słusznie doktorantka w dwóch ostatnich podrozdziałach prezentuje sylwetkę pielęgniarki w literaturze oraz postrzeganie zawodu przez studentów na tle innych opinii społecznych i ocen ekspertów. Według wielu badaczy sylwetka polskiej pielęgniarki obejmuje kompleksową opiekę nad pacjentem działania promocyjne i profilaktyczne oraz samodzielne podejmowanie decyzji w ograniczonym zakresie zgodnie z wiedzą medyczną i uregulowaniami prawnymi. Kluczowe są również umiejętności pracy w zespole, organizacja własnej pracy, współpraca z rodziną pacjenta, odpowiedzialność, empatia i gotowość do ciągłego rozwoju. Reasumując na kompetencje pielęgniarki składają się: wiedza, umiejętności, wartości, postawy pozwalające się wykazać autonomią i profesjonalizmem w połączeniu z cechami osobistymi.

Ocena metodologii badań

Część empiryczną pracy poprzedza omówienie założeń metodologicznych i organizacyjnych. Celem przeprowadzonych badań była ocena predyspozycji studentów kierunków medycznych do wykonywania przyszłego zawodu i radzenia sobie z emocjami ujawniającymi się w sytuacjach trudnych. Autorka badała studentów kierunku pielęgniarstwa. Sformułowano pytania badawcze (**doktorantka określiła je celami szczegółowymi**), dotyczące powiązań rodzinnych, zadowolenia ze studiów, poziomu satysfakcji z życia i radzenia sobie w sytuacjach stresowych w korelacji z motywami wyboru rodzaju studiów, poczuciem własnej skuteczności, samoocena, poziomem empatii, asertywnością, zdolnościami komunikacyjnymi. Przyjęto również hipotezy, które autorka zweryfikowała w badaniach własnych.

Została wykorzystana metoda sondażu diagnostycznego w ramach którego zastosowano technikę ankietowania. Podkreślenia wymaga fakt, że w operacjonalizacji badań wykorzystano oprócz własnego kwestionariusza liczne standaryzowane narzędzia badań, które zostały zakupione w Pracowni Testów Psychologicznych polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie. Na prowadzenie badań uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. W badaniach udział wzięli studenci kierunku pielęgniarstwa I i II stopnia Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz studenci kierunku Wydziału Medycznego i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu w Siedlcach.

W modelu statystycznym doktorantka uwzględniła wybrane charakterystyki liczbowe badanych parametrów: średnia arytmetyczna, mediana, wartość najmniejsza i największa, odchylenia standardowe (s), dolny i górny kwartył (C_{25} , C_{75}) wykorzystano także współczynnik korelacji rang Spearmana, a także test istotności współczynnika korelacji (p).

Ocena części empirycznej (wyniki badań)

Wyniki badań własnych przedstawiono w postaci zarówno tabelarycznej, jak i graficznej, co ułatwia przekaz i odbiór treści. Doktorantka dokonała logicznego podziału pracy na część opisową oraz analizę statystyczną. Podział na podrozdziały ułatwia ich analizę. Wyniki zostały szczegółowo omówione i dodatkowo przedstawione na wykresach i w czytelnych

tabelach. Z weryfikacji hipotez wyłania się pozytywna sylwetka studentów pielęgniarstwa, a w przyszłości profesjonalnych pracowników w systemie ochrony zdrowia.

Na wyróżnienie zasługuje szczegółowo przeprowadzona dyskusja w której podsumowano wyniki badań własnych, dokonując ich analizy w świetle danych z piśmiennictwa. Autorka wykazała się umiejętnością krytycznej oceny własnych badań w porównaniu z innymi wynikami. Dyskusja świadczy o wysokim poziomie czytania, umiejętności wyrażania naukowych opinii oraz krytycznych obserwacji naukowych w zakresie przyszłych badań. Piśmiennictwo jest dobrze dobrane, starannie opracowane i właściwie cytowane. Pracę kończy siedem wniosków diagnostyczno-opisowych.

Konkluzja i wnioski

Podsumowując stwierdzam, że praca będąca przedmiotem niniejszej recenzji jest cennym opracowaniem ważnego i aktualnego zagadnienia dotyczącego postrzegania zawodu pielęgniarstwa, jej sylwetki oraz predyspozycji zawodowych w opiniach studentów pielęgniarstwa.

Należy podkreślić, że opracowanie teoretyczne, operacjonalizacja metodologiczna, wyniki badań stanowią wysoki walor poznawczy, są wyczerpujące, klarowne i opierają się na właściwie dobranych materiałach źródłowych. Założony przez Doktorantkę cel pracy został zrealizowany. Podjęty temat stanowi cenny wkład merytoryczny w trwającą w środowisku naukowym dyskusję na temat miejsca współczesnej pielęgniarstwa w systemie medycznym. Zwraca się uwagę, że przed pielęgniarstwem otwierają się nowe możliwości działania, a praca pielęgniarstwa opiera się nie tylko na doświadczeniu lecz ma coraz mocniejszą podbudowę badawczo-naukową. Z pracy Doktorantki wynika również pozytywna odpowiedź na temat profesjonalizacji i autonomii pielęgniarstwa w systemie ochrony zdrowia.

Rozprawa doktorska Pani mgr Bogumiły Kraszyńskiej pt.: „Ocena predyspozycji studentów pielęgniarstwa do wykonywania przyszłego zawodu” jest rozwiązaniem oryginalnego zagadnienia naukowego zgodnie z art. 13 ust.1 Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

W związku z powyższą, całościową oceną rozprawy doktorskiej Pani mgr Bogumiły Kraszyńskiej przedkładam wniosek do Wysokiego Senatu UM w Białymstoku o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Proponuję również wyróżnienie dysertacji.

Z wyrazami szacunku

Prof. zw. dr hab. n. med. Teresa Kulik

